

Reservatsbeslut

Kommunens beslut

Kommunfullmäktige i Upplands Väsby kommun beslutar den 20 juni 2016, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken, att förklara det område som avgränsats på bifogad reservatskarta (bilaga 2) som naturreservat. Reservatets namn ska vara Norra Törnskogens naturreservat och ha föreskrifter enligt nedan och skötselplan enligt bilaga 3.

För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar kommunstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § § miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla för reservatet, se nedan under rubriken *Reservatsföreskrifter*.

Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken ska gälla omedelbart, även om de överklagas.

Beslutet kungörs enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Kungörelse ska ske i ortstidning.

Syftet med naturreservatet

Syftet med Norra Törnskogens naturreservat är att bevara ett större tätortsnära grönområde med vildmarkskaraktär för att erbjuda goda förutsättningar för friluftsliv samt bidra till att säkra grönstrukturen i en av Stockholmregionens gröna kilar. Syftet är även att bevara och utveckla naturreservatets biologiska mångfald.

Syftet ska bl. a uppnås genom att området undantas från bebyggelse och anläggningar samt att förbud mot skogsbruksåtgärder införs. Området ska också tillgängliggöras för allmänheten genom t.ex. skyltar, entréer och utmärkning av stigar.

Administrativa data

Områdets namn:	Norra Törnskogen
ID nr, Naturvårdsregister:	2045230
Skyddsform:	Naturresevat
Beslutsdatum:	20 juni 2016
Län:	Stockholms län
Kommun:	Upplands Väsby kommun
Läge:	Reservatet är beläget i sydöstra delen av Upplands Väsby kommun, öster om Norrviken.
Topografisk karta:	t10inv5
Ekonomisk karta:	10I9E
Naturgeografisk region:	Svealands sprickdalsterräng med lerslätt och sjöbäcken (nr 24).
Gräns:	Reservatet gränsar i norr och i öster till fastigheten Sköldnora 1:9. I söder och i väster gränsar reservatet till Sollentuna kommun. Reservatet gränsar till skogsmark i samtliga väderstreck, förutom en remsa med åkermark i öster. Gränsen har markerats med heldragen röd linje på reservatskartan, bilaga 2.
Areal:	109 hektar
Varav land:	109 hektar
Fastigheter:	Sköldnora 1:1
Markägare:	Upplands Väsby kommun
Fastighetsanknutna rättigheter:	Utfart på väg för Sköldnora 1:9 och Sköldnora 1:16. Del i samfällighet för Sköldnora S:1. Distributionsbyggnad, EON. Ledningsrätt starkström, Vattenfall. Ledningsrätt tele, Svenska kraftnät. Influensovråde övrigt riksintresse, Försvarsmakten. Arrende för åkermark finns.
Reservatsförvaltare:	Upplands Väsby kommun

Reservatsföreskrifter

Nedan följer de föreskrifter som gäller i naturreservatet. Föreskrifterna för reservatet utgör ett komplement till vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar och har som ändamål att stärka reservatets syfte. Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter dagen då författningen kungjorts av kommunen.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

A Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar, är det inom naturreservatet förbjudet att:

- A1. Uppföra ny byggnad, mast eller torn
- A2. anlägga väg,
- A3. anlägga campingplats, tältplats, koloniområde, parkeringsplats eller idrottsplats,
- A4. dra fram mark- eller luftledning,
- A5. framföra motordrivet fordon utanför befintlig väg, annat än terrängskoter eller traktor vid uttransport av vilt vid jakt,
- A6. använda kalk, konstgödsel eller kemiska bekämpningsmedel, annat än för jordbrukets ändamål,
- A7. avverka träd och buskar eller utföra andra skogliga åtgärder,
- A8. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
- A9. gräva, spränga, schakta, dika, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning,
- A10. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel,

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att:

- A11. Anlägga nya gång-, rid- och cykelvägar,
- A12. röja nya siktgator för jakt. Normalt underhåll av befintliga siktgator får dock utföras.

Föreskrifter nedan under punkt C gäller även markägare och innehavare av särskild rätt, undantag från detta finns dock under punkt D.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång.

B *Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:*

- B1. Naturvårdande skötselåtgärder och åtgärder för friluftslivet i form av gallring, röjning, friställning, ringbarkning, stängsling, betesdrift, växtodling på åkermark, viltvård, återställning av våtmark, igenläggning av diken och körspår, uppsättning av dämmen, naturvårdsbränning, tillfälliga upplag av ved och utplacering av död ved samt forn- och kulturminnesvård i enlighet med skötsel av naturreservatet enligt kartbilaga 4,
- B2. reservatets gräns markeras och informationstavlor samt vägvisningsskyltar sätts upp,
- B3. entréer anläggs på platser som anges i skötselplanen. Stigar, utsiktspunkter, parkeringsplats, torrklosett och rast- och grillplatser markeras, underhålls och nyanläggs i vissa fall, vägar underhålls,
- B4. undersökningar av växt-, djur-, och svamparter och andra naturförhållanden vilka genomförs som ett led i uppföljningen av naturreservatets syfte och mål samt vid forskning och undervisning.

C Föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken för allmänheten.

C Utöver vad som gäller enligt föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar, är det för allmänheten inom naturreservatet förbjudet att:

- C1. Sätta upp affisch, skylt eller liknande. Snitslar, orienteringsskärmar och tipsfrågor får tillfälligt sättas upp under förutsättning att de avlägsnas omedelbart efter arrangemanget,
- C2. framföra motorfordon annat än på vägar,
- C3. cykla annat än på vägar och markerade cykelstigar,
- C4. rida annat än på markerade vägar och ridstigar,
- C5. skada eller förstöra fasta naturföremål eller ytbildningar t.ex. genom att gräva, borra, hacka, rista, spränga eller måla,
- C6. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
- C7. skada vegetationen genom att gräva upp växter som ris och örter, eller ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar, eller plocka fingersvamp. Föreskriften gäller inte aktivitet som beviljats tillstånd enligt föreskrift C9,
- C8. elda annat än på anvisade och iordningsställda platser,

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att:

- C9. Samla in växter och djur, samt gräva gropar i forsknings- och undervisningssyfte,
- C10. anordna tävling eller arrangemang med fler än 100 deltagare.

Föreskrifter under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

Observera att föreskrifterna under C inte utgör hinder för att plocka blommor, bär och marklevande svampar (annat än fingersvampar).

Upplysning

Plockning av fingersvamp är förbjuden då det finns en starkt hotad art i naturreservatet som är svår att skilja från andra fingersvampar (*Ramaria flava*).

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för reservatsförvaltaren att utföra de åtgärder som anges i föreskrifterna B1-4.

Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten. Detta gäller t.ex. viltvård, drift av jordbruksfastighet, underhåll av befintligt ledningsnät och transformatorstation, luftkablar och vägar.

Upplysningar

Förutom gällande föreskrifter gäller också övriga bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

Strandskydd enligt 7 kap. 13 och 14 § miljöbalken (1998:808) gäller för de delar av Norra Törnskogen som ligger inom strandskyddsområde. Strandskyddet sträcker sig 300 meter från Norrvikens strand och 300 meter från Kvarnviken längs områdets östra gräns.

Reservatsbeslutet med tillhörande skötselplan kan ses som en precisering av strandskyddets syften, och bedöms vara förenliga med strandskyddet. Det föreligger därmed inte behov av eventuell strandskyddsdispens för åtgärder enligt fastställd skötselplan.

Terrängkörningsförbudet i terrängkörningslagen (1975:1313).

Fridlysningsbestämmelserna. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt 3 § jaktlagen (1987:259). Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken (1998:808) och artskyddsförordningen (2007:845). Skyddade arter förekommer i naturreservatet. I samband med inventering av skyddad art kan förbud råda och dispens behövas.

Förbudet mot nedskräpning enligt 15 kap. 30 §, miljöbalken (1998:808).

Fornlämningar är skyddade enligt Kulturmiljölagen (1988:950). Det är förbjudet att ändra, ta bort, skada eller täcka över fornlämningar.

När naturvårdsbränning börjar planeras, bör ett samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken (1998:808) genomföras med Länsstyrelsen. Detta görs för att få klarhet i vad som gäller för naturvårdsbränning då särskilda riktlinjer för Stockholms län i dagsläget saknas (2015).

Grunderna för beslut

Allmän beskrivning och områdets värden

Norra Törnskogen ligger i sydöstra delen av Upplands Väsby kommun, öster om sjön Norrviken. Skogen domineras av barrskog: hällmarkstallskog på höjderna och granskog i sänkorna. Det finns även dalstråk som fortfarande hålls öppna som åker- och betesmark. Områdets bevarandevärden är främst knutna till friluftslivet, kulturlandskapet, hällmarkerna, våtmarkerna och lövskogarna. I Norra Törnskogen finns kulturspår från bronsåldern och framåt bl.a. finns Fornstigen Långbroleden som är en gammal vikingaled som löper tvärs genom reservatet. Utmed denna led finns även några järnåldersgravar.

Reservatet ligger i Rösjökilen, som är en del av Storstockholms grönstruktur. Rösjökilen är i likhet med Järvakilen en av de kilar som har störst betydelse för artrikedomen i Stockholms centralare delar. Här finns viktiga spridningssamband för barrskogs- och ädellövskogslevande arter (RUFs 2010). Genom att Norra Törnskogen blir naturreservat bildas ett sammanhängande skyddat skogsområde tillsammans med Södra Törnskogens naturreservat som vann laga kraft 2012.

Skogsmark

På höjderna dominerar hållmarkstallskog med inslag av lövträd. På hållmarkerna finner man de äldsta träden i området då många av hållmarkerna har varit undantagna från skoglig produktion. Hållmarkstallskogarna är ofta flerskiktade och har en naturlig dynamik med gamla vridna tallar och riklig tillgång på död ved, viktiga strukturer för känsliga och ovanliga arter knutna till tall. De glesa tallskogarna är uppskattade av friluftslivet och ger en vildmarkskänsla.

Den gamla granskogen, hållmarstallskogen, utsikten från höjderna och närheten till vattnet gör att området är ett strövområde med vildmarkskaraktär.

I Norra Törnskogen finns brandstörd mark. Bränd skog har ofta mycket höga biologiska värden och hyser ofta arter som är specialiserade på brända områden. Brända träd är en stor brist i dagens skogar och har därför ett högt bevarandevärde.

Lövträdsmiljöer utgör ett värde på flera håll i reservatet. I norr och centralt i området finns lövstråk som hänger samman med Södra Törnskogen. Lövträden förekommer ofta i brynzoner.

Nyckelbiotoper

Skogsstyrelsen påträffade vid inventering 2012 följande nyckelbiotoper och naturvärden:

Värde	Miljö	Areal (ha)
Nyckelbiotop	Hållmarkstallskog	7,9
Nyckelbiotop	Hållmarkstallskog,	6,7
Nyckelbiotop	Hållmarkstallskog,	4,2
Naturvärde	Barrblandskog	1,6
Naturvärde	Brandfält	1,8
Naturvärde	Lövskogslund/hagmarksskog	1,7

Våtmarker

I Norra Törnskogen finns en del våtmarker. Den största våtmarken i reservatet är Emmylundsmossen söder om Emmylund. Många av områdets alkärr och sumpskogar har dikats ut för att öka skogens virkesproduktion, vilket har lett till att stora arealer torkat upp och ersatts av granskog. De våtmarkerna kan återskapas och på så vis öka den biologiska mångfalden i området.

Öppen mark

En kraftledningsgata genomkorsar naturreservatet. I och med att den hålls öppen finns här soliga miljöer med tillgång på blommande växter och buskmiljöer. Ibland är marken, berghällar eller jord också blottade. Dessa miljöer utgör i den här delen av landet en extra intressant miljö för bland annat fjärilar, steklar, kärlväxter och kräldjur. I dalgångarna finns öppna marker med anknytning till odlingslandskapet och även åkermark som brukas.

Fornminnen och kulturspår

Spår av forna tiders människor kan ge identitet och förankring, liksom att fornminnen har ett vetenskapligt värde att ta till vara. I Törnskogen finns en gammal färdväg, flera andra gamla vägar och stigar, gränsrösen och gamla torpplatser. Dessa minnen ger förståelse för hur landskapet tidigare använts.

Friluftsliv

I Törnskogen finns ett bra stigsystem. Man kan vandra ostörd i skogsmiljöer och rasta på solvarma hållmarker. Utanför den norra gränsen kan man utforska Norrvikens branta strandparti. Friluftslivet har goda förutsättningar för vandring i ostörd vildmarksmiljö. Den anrika Fornstigen Långbroleden går att vandra. Stigsystemet i Norra Törnskogen hänger ihop med Södra Törnskogens stigar.

Man kan ta sig till området med buss. Tillgänglig busshållplats finns i dag vid bl.a. Fornboda. Idag finns ingen parkering i området, men det kommer att anläggas parkering då naturreservatet inrättats.

För att förbereda ett ökat besöksstryck då Upplands Väsby kommun växer och för att vara attraktivt för flera slags besökare kommer det att finnas stigar/vägar för ridning och vägar samt eventuellt stigar där det är tillåtet att cykla. Rastplatser med information, liksom en eller flera grillplatser kommer att iordningställas. Det behövs en löpande samordning med Sollentuna kommun om friluftslivet i Törnskogen som helhet.

Förutsättning för att bevara områdets värden

För att säkra bevarandet av Norra Törnskogens värden krävs en riktad skötsel av skogsområden, våtmarker och öppna marker.

Ett aktivt skogsbruk är inte förenligt med reservatets syfte. Det sänker värdena för friluftslivet och den biologiska mångfalden. Områdets topografi med känsliga våtmarker och hållmarker och avsaknaden av bra körvägar ger också dåliga ekonomiska förutsättningarna för ett skogsbruk.

Gammal skog bidrar starkt till områdets upplevelsevärden. Skoglig kontinuitet med regelbunden naturlig störning skapar en tilltalande skog både för skogens arter och för friluftslivet. Genom att återskapa en flerskiktad skog med hög trädslagsvariation och rikligt med död ved återfår skogen en hög diversitet av arter och en karaktär av vildmark. Lövskog och skogar med stort inslag av lövträd upplevs ofta som tilltalande och de hyser också ofta en rik biologisk mångfald.

Det öppna landskapet är en viktig miljö för många arter och är även ett vackert inslag i landskapet samt ett kulturellt arv värt att bevara. För att bevara kulturlandskapets öppna landskap, artrika bryn mot skogen och en skog rik på lövträd krävs en aktiv skötsel i form av röjning, gallring och hävd.

Våtmarkerna är idag påverkade av omfattande dikning. Om diken läggs igen och de områden som har börjat växa igen till följd av dikningen gallras kan värden knutna till våtmarkerna återskapas.

Förutsättningarna att bevara områdets värden för friluftslivet är goda. Genom att utnyttja Törnskogens storlek, koncentrera stigsystemet till områdena med närhet till bebyggelse och reservatets entréer samt låta de inre delarna av reservatet erbjuda en känsla av orördhet och stillhet skapar man en stor variation av naturupplevelser och kan tillgodose en bred grupp av friluftsutövare.

Motiv för bildande av naturreservat

Skälet till att Upplands Väsby kommun tagit upp frågan om reservatsbildning är att långsiktigt bevara förutsättningarna för friluftslivet, den biologiska mångfalden och de kulturella värdena. Genom att området blir naturreservat ökar möjligheterna att skydda, återställa och nyskapa värdefulla naturmiljöer för växter, djur, och friluftsliv. Naturreservatsbildningen bidrar till att bevara Upplands Väsby del av Rösjökilen som ingår i Stockholmsregionens grönstruktur.

Området är upptaget som ett objekt i programmet för skydd av tätortsnära natur *Aldrig långt till naturen, Skydd av tätortsnära natur i Stockholmsregionen* (Länsstyrelsens rapport 2003:20). Bildandet av naturreservatet överensstämmer också med Översiktsplan 2005. Norra Törnskogen är en av värdekärnorna i Rösjökilen, en av Stockholmsregionens gröna kilar, och området utgör en viktig del av grönstrukturen i Stockholmsregionen (RUF 2010). Enligt Upplands Väsby kommunplan (2005) ska de gröna kilarnas funktion värnas.

I norr omfattas en mindre del av reservatet av utökat strandskydd, som gäller 300 meter från inre delen av Kvarnviken.

Överensstämmelse med miljö kvalitetsmålen

Kommunen gör bedömningen att naturreservatet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* eftersom skyddsvärd skog med inslag av äldre skog undantas från produktivt skogsbruk och får ett långsiktigt skydd. Naturreservatet bidrar också till miljö kvalitetsmålen *Myllrande våtmarker*, *Ett rikt växt- och djurliv* och *Ett rikt odlingslandskap*.

Hushållning med mark- och vatten

Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken.

Fastställelse av skötselplan

Kommunfullmäktige meddelar med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., bestämmelser för förvaltningen av naturreservatet genom att fastställa den till beslutet bifogade skötselplanen, bilaga 3. Upplands Väsby kommun skall vara förvaltare av reservatet i enlighet med 2 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Skötsel och förvaltning

Upplands Väsby kommun är förvaltare av naturreservatet och ansvarar för skötseln. Det är kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott som ansvarar för skötsel och förvaltning av reservatet. Kommunen svarar vidare för dispenser och tillstånd från föreskrifterna och är tillsynsmyndighet. Det är kommunens miljönämnd som ansvarar för prövning- och tillsyn i reservatet.

Intresseprövning

Kommunen finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det för att skydda och bevara områdets frilufts- och naturvärden finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Ärendets beredning

I översiktsplan 1990 för Upplands Väsby kommun betecknas området som ekologiskt känsligt område. Under 1990-talet har Naturskyddsföreningen i Sollentuna engagerat sig i ett skydd av Törnskogen. Miljöpartiet i Upplands Väsby föreslog i en motion till fullmäktige den 15 maj 1998 att möjligheterna att bevara och skydda Törnskogen för kommande generationer ska utredas. Kommunfullmäktige i Upplands Väsby beslutade den 14 december 1998 att utreda möjligheterna att i samarbete med Sollentuna kommun utreda och lämna förslag på hur Törnskogen ska kunna bevaras som en naturskog.

Under 2001-2003 medverkade Upplands Väsby kommun tillsammans med andra berörda kommuner i arbetet med att kartlägga sociala värden i Stockholms gröna kilar. Resultatet presenteras i rapporten "Rösjökilen - upplevelsevärden i Stockholmsregionens gröna kilar 2004". Under 2003 publicerade Länsstyrelsen sin rapport "Aldrig långt till naturen" som är ett program för varaktigt skydd av de mest värdefulla tätortsnära naturområdena i Stockholms län. Törnskogen är här medtaget som ett större oexploaterat skogsområde och har trots sitt tätortsnära läge något av en vildmarkskaraktär. Skogen är främst värdefull för det rörliga friluftslivet.

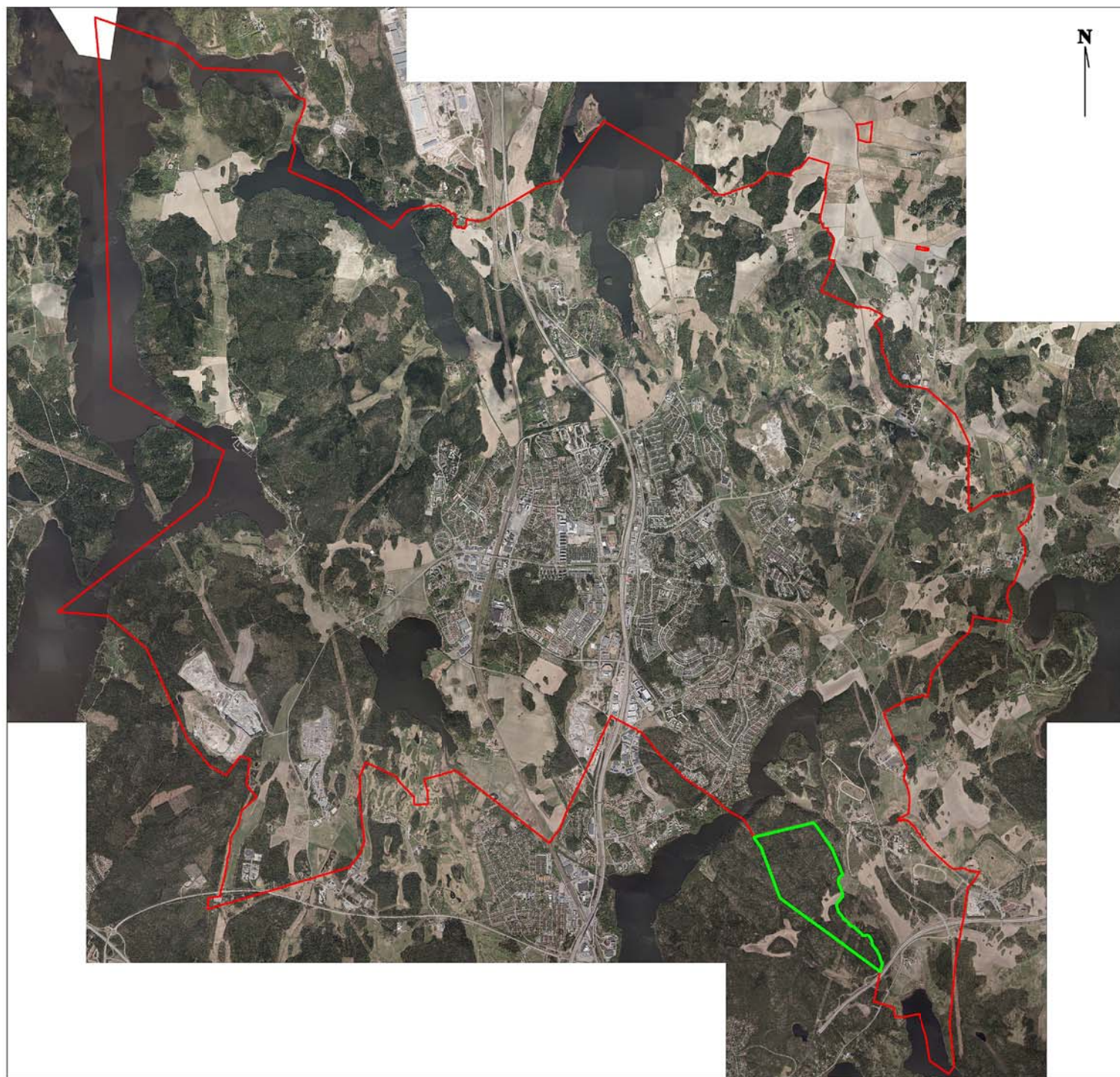
Första underlaget togs fram 2006 genom Håkan Talling (f.d. tjänsteman i Upplands Väsby kommun) i samarbete med Sollentuna kommun och deras arbete med bildandet av Södra Törnskogens naturreservat. Calluna fick sedan i augusti 2013 i uppdrag av Upplands Väsby kommun att ta fram förslag på skötselplan och reservatsbeslut för Norra Törnskogens naturreservat. I arbetet har Södra Törnskogens skötselplan och reservatsbeslut beaktats i syfte att få en gemensam inriktning på skötseln för reservaten och en samsyn kring reservatsföreskrifterna för skogen som helhet. Under februari/mars 2016 har samråd hållits om förslag till reservatsbeslut och skötselplan för naturreservatet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Länsstyrelsen. Överklagandet ska dock lämnas/skickas till kommunen och *inte* till Länsstyrelsen. Överklagandet ska ha kommit in till kommunen inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet, annars kan ert överklagande inte tas upp. Överklagandet ska vara skriftligt och undertecknat av klaganden eller dennes ombud. Tala om vilket beslut som överklagas, t ex genom att ange ärendets diarienummer. I överklagandet ska det redogöras för varför ni menar att kommunens beslut är felaktigt och hur ni anser att det ska ändras.

BILAGOR

1. Översiktskarta, skala 1:50 000
2. Reservatskarta, skala 1:10 000 (Karta A, Skötselplan)
3. Skötselplan
4. Beslutskarta föreskriftsområden
5. Sammanställning av synpunkter

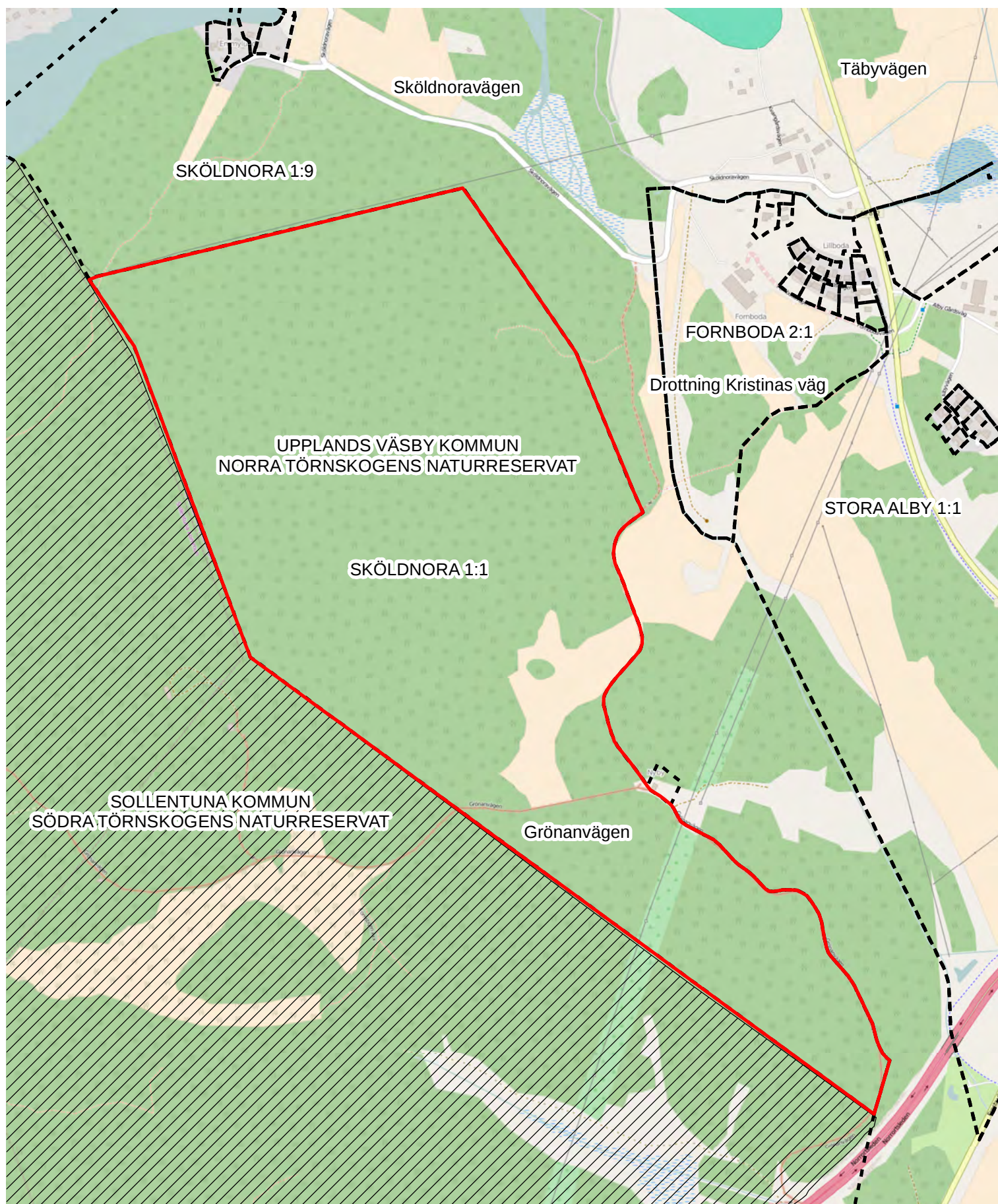
Reservatsgräns
 Kommungräns

0 2
kilometer
Skala: 1:50 000

UPPLANDS VÄSBY KOMMUN
KONTORET FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD

Datum: 2016-05-09

Teckenförklaring

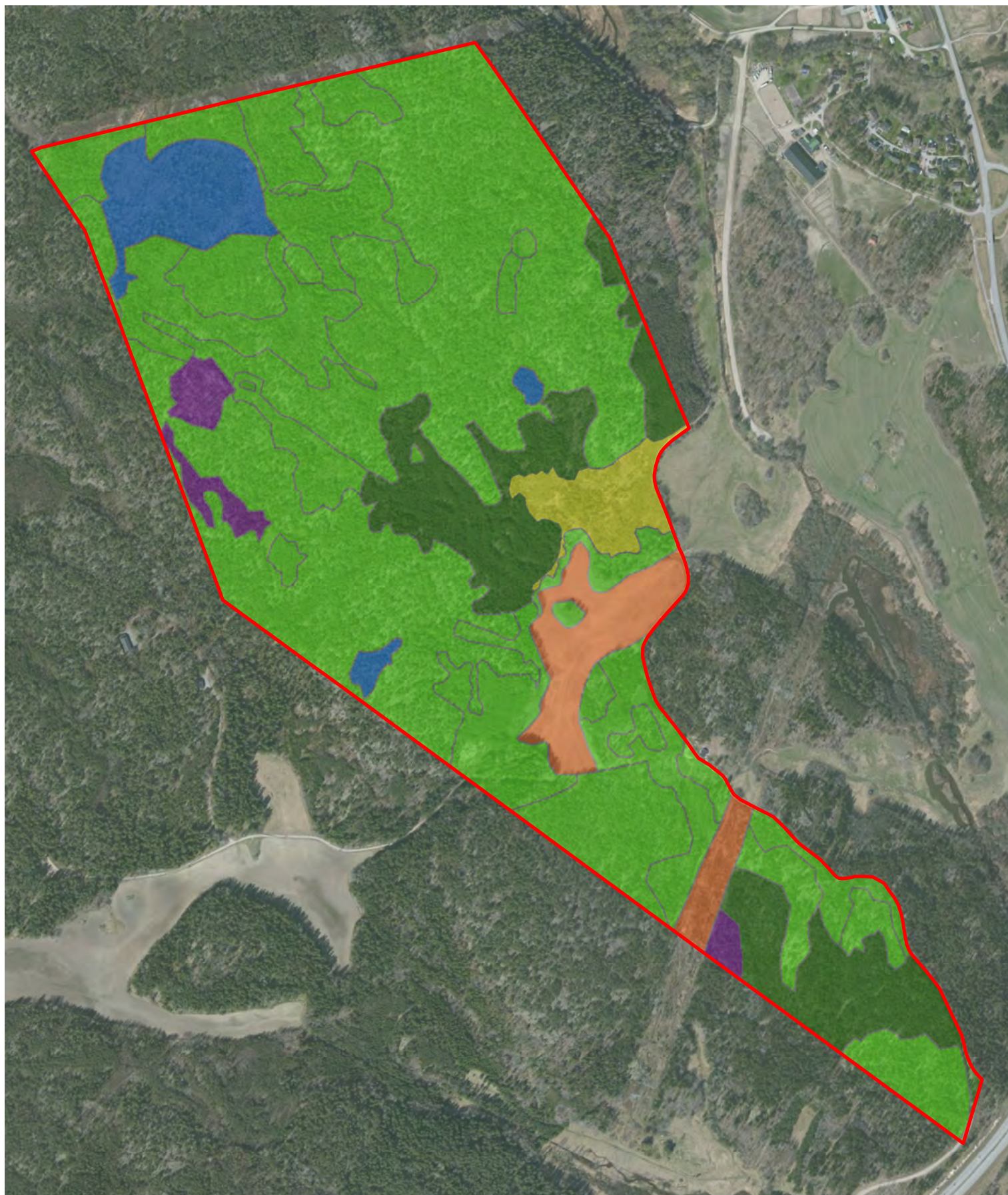
Fastighetsägare

- Reservatsgräns
- Södra Törnskogens naturreservat
- Sköldnora 1:1 Upplands Väsby kommun

0 100 200 300 400 500 Meter

Kartproduktion: 2016-05-18
Terrängkarta: Upplands Väsby kommun
Fastighetsgränser: @ Lantmäteriet

Åtgärd

	Bete		Löpande skötsel		Reservatsgräns
	Fri utveckling		Viss skötsel/begränsad skötsel ung barrskog		
	Restaurering av våtmark		Viss skötsel/begränsad skötsel övrig skog		

0 200 400 Meter

Bilaga 5. Sammanställning av remissynpunkter, Norra Törnskogens naturreservat

Synpunkter om reservatsbildandet

Skogsstyrelsen ställer sig positiva till att området skyddas genom naturreservat och menar att genom ett reservatsbeslut med tillhörande skötselplan kan områdets värden bevaras och utvecklas positivt. Även Länsstyrelsen ställer sig positiva till förslaget och tillstyrker att reservatet stämmer överens med intentionerna i RUFS och kommunens gällande ÖP från 2005.

Väsby Orienteringsklubb anför i sitt remissyttrande att de ställer sig bakom kommunens syfte ”att bevara ett större tätortsnära grönområde med vildmarkskaraktär för att erbjuda goda förutsättningar för friluftslivet”, och menar att det är en grundläggande förutsättning för att orienteringsklubben ska kunna bedriva sin verksamhet.

Länsstyrelsen anser att det kan nämnas i rubriken ”*Motiv för bildande av naturreservat*” att området ingår i Länsstyrelsens program för tätortsnära natur ”*Aldrig långt till naturen, Skydd av tätortsnära natur i Stockholmsregionen*” (Länsstyrelsens rapport 2003:20).

Kommentar

Att området ingår i Länsstyrelsens program för tätortsnära natur enligt ovan har skrivits in under föreslagen rubrik.

Avgränsning av reservatsområdet

Person 1, ägare av fastigheten Sköldnora 1:3, anser att kommunen ska agera vidare för att tillfoga även den nordligaste delen av Törnskogen, Sköldnora 1:9, till reservatet.

Väsby Orienteringsklubb ställer sig frågande till varför den nordligaste delen av Törnskogen inte är inkluderad i naturreservatet och hänvisar till tidigare diskussioner om bildande av naturreservat i Norra Törnskogen, då även den nordligaste delen av området inkluderats. De undrar om det finns planer på att inkludera även denna del i reservatet.

Kommentar

Kommunen äger fastigheten Sköldnora 1:1 vilken är den enda fastighet som ingår i nuvarande avgränsning. Det är viktigt för kommunen att ha rådigheten över marken och för insatser som planeras i reservatet. För att få en lyckad reservatsbildning är det av stor vikt att parterna har samma målbild och att olika intressen inte står emot varandra. Kommunen har valt att bilda naturreservat där vi har möjlighet att nå fram med vår målsättning.

Svenska Kraftnät önskar att den kraftledningsgata som finns i området undantas från reservatsområdet, alternativt att kommunen säkerställer att reservatsföreskrifterna tillåter ledningsägare att genomföra reinvesteringar på befintliga ledningar, eftersom att Svenska Kraftnät inte kan utesluta att det även i framtiden kan finnas behov av ledningar i det aktuella området.

Kommentar

Reservatsföreskrifterna säkerställer ledningsrätten genom undantag under D-föreskrifterna enligt följande; Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten. Detta gäller t.ex. viltvård, drift av jordbruksfastighet, underhåll av befintligt ledningsnät och transformatorstation, luftkablar och vägar.

Stigar och vägar

Person 2 anser att det inte enbart bör vara tillåtet att cykla på den tilltänkta bilvägen i reservatsområdet, utan även på befintliga och eventuellt nyanlagda stigar, dock ej i orörd terräng. Person 2 menar att han inte känner till eller har sett några naturskador till följd av stigcykling samt att dagens mountainbikes har breda däck som ger lågt marktryck och inte sliter mer på naturen än vad en vandrare gör. Person 2 påpekar att kommunens handlingar säger att det nya naturreservatet ska tillgodose en bred grupp av friluftsutövare, ge möjlighet för nyttjande av olika grupper/intressen och vara attraktivt för flera slags besökare, och menar att enligt den föreslagna skötselplanen inskränks mountainbikecyklisters tillgång till stigar inom reservatet. Person 2 hänvisar till Naturvårdsverkets riktlinjer som säger att föreskrifterna inte ska vara mer långtgående än vad som krävs i ett naturreservat och att man inte i onödan ska inskränka allemansrätten mer än vad som krävs eller utesluta vissa grupper utan orsak. Han menar att det föreslagna cykelförbudet är olyckligt då stigcykling är en motionsform som växer i hela Sverige och påpekar även att cykling är bra ur folkhälsosynpunkt.

Även person 3 anser att stigcykling för mountainbikecyklisterna bör vara tillåtet i reservatet och menar att kommunen har bra förutsättningar för att bli populärt bland mountainbikecyklisterna, vilket kan skapa förutsättningar för gott rykte, ökad inflyttning och näringsverksamhet kopplat till cyklingen.

Stockholms stigcyklisterna anför i sitt yttrande att stigcykling är en etablerad fritidsaktivitet och att det bör finnas möjlighet att cykla på stigar i reservatsområdet. De poängterar att det är viktigt att förstå att cykling i naturen endast sker på befintliga stigar och att den forskning som finns kring cykling och markslitage konstaterar att slitaget är likvärdigt, eller till och med mindre, än det som vandrare åstadkommer. De menar att de som cyklar på stigar har en hastighet jämförbar med terränglöpare och inte stör andras upplevelse av tystnad.

Kommentar

Kommunen instämmer i att det nya naturreservatet ska ge möjlighet för nyttjande av olika grupper av friluftslivsutövare, men allmänhetens nyttjande ska samtidigt ske på reservatets naturgivna förutsättningar. Reservatet består till cirka 60 % av naturtyper som är känsliga för slitage såsom våtmarker och hållmarker.

Det är också viktigt att vildmarkskänslan i reservatet bibehålls. Sparsamt med nya stigar och anläggningar ska finnas/anläggas i funktionszon 2, se karta E, vilket är stora delar av reservatet. När planering görs för friluftslivet är det viktigt att undvika att olika friluftslivsutövare kan komma i konflikt med varandra och en kanalisering av olika intressen är därför viktig. Terrängcykling kommer inte att vara tillåtet i reservatet. Möjligen kan viss stigcykling tillåtas på befintliga stigar i begränsade delar av reservatet. Kommunen har därför förberett detta genom att ändra på skrivningen i reservatsföreskrift C3 enligt följande; ..förbjudet att...cykla annat än på vägar och markerade cykelstigar. Detta måste sedan följas av att cykelstigar markeras i karta F samt i terrängen. Att peka ut stigar som lämpar sig för stigcykling kräver noggrant övervägande ur både naturmiljösynpunkt och friluftslivssynpunkt. Det kräver också samarbete med Sollentuna kommun som har Södra Törnskogens naturreservat som gränsar till Norra Törnskogen naturreservat. Kommunen kommer därför att påbörja arbetet med att undersöka denna möjlighet under hösten 2016.

En stallägare i närheten av reservatsområdet skriver att det är viktigt att områdets ridstigar är utformade som en eller ett par slingor, så att man slipper vända och rida tillbaka samma väg. Det får gärna finnas en lång slinga som också kan kopplas ihop med en kortare variant.

Kommentar

Kommunen har nu lagt till slingor på ridstigen som möjliggör både kortare och längre turer, se karta F.

Sollentuna kommun påpekar att det finns några delsträckor på de vandringsleder och ridstigar som går över kommungränsen som måste korrigeras så att de på Sollentunasidan stämmer med Sollentunas underlag till Södra Törnskogens naturreservat.

Kommentar

Kommunen har samrått med Sollentuna kommun om detta vid möte samt i fält och sedan gjort nödvändiga korrigeringar.

Reservatsföreskrifter

Sollentuna kommun påpekar att det är bra om föreskrifterna för Norra Törnskogen är relativt lika de för Södra Törnskogen vad gäller ordalydelser. Sollentuna kommun skriver även att några föreskrifter i Sollentunas beslut från 2010 ska revideras under 2016 för att ansluta till Norra Törnskogens beslut, bland annat vad gäller eldning.

Även Väsby Orienteringsklubb anser att reservatsföreskrifterna för Norra Törnskogen ska vara så överensstämmande som möjligt med reservatsföreskrifterna för Södra Törnskogens naturreservat.

Kommentar

Efter möte med Sollentuna kommun har nu vissa av reservatsföreskrifterna reviderats för att få en bättre överensstämmelse mellan de båda naturreservaten. Dock kan det i vissa fall finnas anledning till att reservatsföreskrifter skrivs på olika sätt baserat på olika lokala förutsättningar samt olika arbetssätt.

Väsby orienteringsklubb anser att föreskrift C10 som handlar om att ordna tävling eller arrangemang med fler än 60 deltagare borde ändras till fler än 100 deltagare, och hänvisar till föreskrifterna för Södra Törnskogens naturreservat och Länsstyrelsens anvisningar för Järvafältets naturreservat.

Kommentar

Kommunen har ändrat reservatsföreskrift C10 enligt nedan så att den numera medger tävlingar upp till 100 deltagare utan att tillstånd behövs.

Utan kommunens tillstånd är det förbjudet att;

C10. anordna tävling eller arrangemang med fler än 100 deltagare.

Länsstyrelsen lämnar följande synpunkter:

Föreskrift A12 – Texten om hur jakten ska ske och skyltas kan med fördel flyttas till skötselplanen.

Kommentar

Detta har genomförts.

Länsstyrelsen föreslår att alla undantag ska samlas under D, även de som är tillägg vid enskilda föreskrifter, exempelvis A5, där terrängskoter undantas vid jakt.

Kommentar

Efter kontakt med Kristina Jiselmark, Länsstyrelsen, var slutsatsen att ändå låta detta vara formulerat som det är.

Länsstyrelsen påpekar att skrivningar i B-föreskrifterna och D-undantagen som hänvisar till skötselplanen, exempelvis *i enlighet med skötselplan*, bör tas bort, då Naturvårdsverket i sin vägledning rekommenderar att man inte skriver så. Detta är extra viktigt för områden där statsbidrag söks.

Kommentar

Hänvisningar till skötselplanen har tagits bort.

Länsstyrelsen påpekar att Naturvårdsverkets vägledning säger att B-föreskrifterna bör hänvisa till en karta som är en del av beslutet och som kallas exempelvis "Besluts-karta – föreskriftsområden".

Kommentar

Kommunen har ändrat i B-föreskrifterna och hänvisat till en ny karta som visar de olika skötselåtgärdstyperna.

B-föreskrifterna behöver kompletteras med de åtgärder som nämns i skötselplanen, exempelvis stängsling, betesdrift och dämmen.

Kommentar

Detta har genomförts.

Länsstyrelsen ser gärna ett tillägg i fastställelsen av skötselplanen om att Upplands Väsby kommun ska vara förvaltare av reservatet ”...i enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken”.

Kommentar

Detta har lagts till i reservatsbeslutet.

Skötselplan

Skogsstyrelsen påpekar att det är viktigt att medel för skötsel säkerställs långsiktigt, då höga naturvärden finns i området. Skogsstyrelsen påpekar även att det på sidan 28 i skötselplanen, under skötselområde 13a, anges att en tall har en diameter på över 2,5 meter. Om det stämmer bör det vara en av de grövsta i länet och borde ha en särskild skötselplan.

Kommentar

Medel för skötsel har säkerställts internt. Kommunen har ändrat i skrivningen om tallen på sidan 28 på så sätt att det är omkretsen som är 2,5 meter.

Länsstyrelsen anser att det bör tilläggas att det finns gravar i området.

Kommentar

Inom gränsen för naturreservatet finns, enligt Riksantikvarieämbetet, inga registrerade gravar. Strax intill reservatsgränsen finns enligt Fornsök en möjlig bronsåldersgrav.

Länsstyrelsen anser att texten om skötselåtgärder som syftar till att bevara fornlämningar bör förtydligas, då det finns åtgärder andra än de föreslagna som kräver tillstånd enligt KML, exempelvis om det planeras någon form av markingrepp i närheten av fornlämningarna. Det bör också framgå att det är Länsstyrelsen som hanterar KML.

Kommentar

Detta har förtydligats.

Länsstyrelsen påpekar att det under skötselområde 1a och 2 saknas åtgärder för röjning runt fornlämningarna.

Kommentar

Detta har nu kompletterats.

Svenska Kraftnät påpekar att det i förslaget till skötselplan står att Svenska kraftnäts två ledningar i området ska rivas innan år 2020, men menar att ledningarna ska rivas tidigast år 2027. För att kunna riva ledningarna måste andra delprojekt vara genomförda, vilket gör att tidsramen för rivningen blir ungefärlig och kan komma att behöva ses över.

Kommentar

Detta har nu reviderats.

Svenska Kraftnät påpekar att skötsel föreskrifterna måste säkerställa möjlighet för dem att använda maskiner vid avverkning och framkomlighet.

Kommentar

Reservatsföreskrifterna säkerställer ledningsrätten genom undantag under D-föreskrifterna enligt följande; Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten. Detta gäller t.ex. viltvård, drift av jordbruksfastighet, underhåll av befintligt ledningsnät och transformatorstation, luftkablar och vägar.

Rastplatser

Försvarmakten anser att de två föreslagna rastplatserna i reservatets södra del bör flyttas 500 meter i östlig riktning.

Kommentar

Efter samtal med Försvarmakten framförde de att det är acceptabelt att ha rastplatser i denna del så länge de är väldigt enkla och att de inte inbjuder till att stanna på platsen en längre tid. Rastplatserna kan här utgöras av en trädstam att sitta på eller någon annan enklare anordning. Inget vindskydd eller annan anordning som kan inbjuda till att stanna kvar en längre tid på platsen får finnas här. Ovanstående har skrivits in som kommentar i texten i skötselplanen samt i den tabell som sammanfattar alla skötselåtgärder.

Tillgänglighet för besökare

Väsby Orienteringsklubb anser att den planerade P-platsen i södra delen ligger för långt från naturreservatets planerade besökscentrum intill torpet Nyby. De föreslår att den planerade P-platsen vid besökscentrum utökas till minst ett 20-tal bilar. De förutsätter att vägbommen vid infart till Grönanvägen tas bort. De anser att en ytterligare P-plats borde anläggas i anslutning till busshållplatsen vid Fornboda, så att besökare via gång-/cykelväg och bro över bäcken enkelt kan nå naturreservatet.

Kommentar

Den planerade p-platsen invid/på åkermarken nära besökscentrum kan komma att utökas, exakt utformning och storlek bestäms i vidare arbete med anläggning och skötsel av reservatet. En förutsättning för att parkeringen ska kunna användas är att vägbommen tas bort. Kommunen har tidigare studerat möjligheten till en parkering i anslutning till busshållplatsen vid Fornboda. Kommunen äger dock ingen mark i området och har därför liten rådighet i detta läge.

Restriktioner och intrång

Väsby Orienteringsklubb upplyser om att de i framtiden har planer på att arrangera större orienteringstävlingar, som kan komma att beröra naturreservaten i både Södra och Norra Törnskogen. Det kan röra sig om tävlingar med ca 1500 – 2000 deltagare eller stort arrangemang med ca 10000 deltagare som tävlar under en helg. De undrar om det finns några restriktioner för denna typ av arrangemang.

Kommentar

För Norra Törnskogens naturreservat gäller följande: För att kunna anordna tävling eller arrangemang med fler än 100 deltagare så krävs tillstånd från kommunen enligt reservatsföreskrift C10. För Södra Törnskogens naturreservat gäller de reservatsföreskrifter som Sollentuna kommun beslutat om.

Svenska Kraftnät upplyser om att det är viktigt att deras två 220 kV-ledningar i området även i framtiden kan förvaltas, repareras och underhållas enligt de krav och riktlinjer som gäller för elnätets verksamhet. Svenska Kraftnät påpekar att de har ledningsrätt för sina ledningar, vilket innebär att de har rätt att i skogsgatan röja befintlig vegetation samt inom annat område, så kallat sidoområde (cirka tio meter), fälla för ledningen hinderliga och farliga träd.

För att underhålla befintliga ledningar i området krävs i skogsmark en röjd gata av varierande bredd. För ledningens tillsyn, underhåll och reparation ska Svenska kraftnät äga rätt att ta väg till anläggningen varvid Svenska kraftnät, i den mån detta kan ske, ska iaktta av fastighetsägaren givna anvisningar beträffande rätten att ta väg över fastigheterna.

Kommentar

Reservatsföreskrifterna säkerställer ledningsrätten genom undantag under D-föreskrifterna enligt följande; Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten. Detta gäller t.ex. viltvård, drift av jordbruksfastighet, underhåll av befintligt ledningsnät och transformatorstation, luftkablar och vägar.

Kartor

Länsstyrelsen påpekar att Bilaga C (Karta A) kallas för tre olika saker på olika platser i reservatshandlingarna, och bör heta "Beslutskarta" på samtliga platser.

Länsstyrelsen påpekar att det skulle ge bättre överblick om alla kartbilagor stod uppräknade sist i beslutet för bättre överblick. De påpekar också att kartornas numrering kan göras mer lättöverskådlig, då det blir lite rörigt med exempelvis bilaga C som är karta A.

Länsstyrelsen påpekar att det i karta G bör framgå att de sammanförda lämningarna är ett gränsmärke och ett gravröse.

Kommentar

Alla kartor har setts över med avseende på namn och numrering m.m.

Upplysningar/information

Trafikverket vill upplysa om att planen angränsar till Trafikverkets väg 265 och att godkännande från Trafikverket krävs gällande utformning och placering av eventuella informationsskyltar utmed vägen innan uppsättning.

Kommentar

Detta har skrivit in som en upplysning i skötselplanen.

Svenska Kraftnät upplyser om att det parallellt med de två 220 kV-ledningarna löper en regionnätledning vars ägare bör ses som samrådspart i reservatsbildningen.

Kommentar

Kommunen har även samrådit med ägaren till regionnätledningen.

E.ON anför i sitt remissyttrande att enligt reservatbeslutet ska föreskrifterna under A och C inte utgöra något hinder för innehavare av särskild rätt, och skriver att så länge deras befintliga anläggningar kan vara kvar i sitt nuvarande läge, åtgärder för drift och underhåll kan utföras vid behov, tillträde till stolparna med fordon och maskiner inte försvåras, samt att de inte drabbas av några kostnader till följd av bildandet av naturreservatet, har de inget att erinra mot det planerade naturreservatet.

Kommentar

Befintliga anläggningar kan vara kvar i sitt nuvarande läge och inga kostnader till följd av reservatsbildningen kommer att belasta innehavare av särskild rätt. Reservatsföreskrifterna säkerställer ledningsrätten genom undantag under D-föreskrifterna enligt följande; Föreskrifterna under A och C ska inte utgöra hinder för innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten. Detta gäller t.ex. viltvård, drift av jordbruksfastighet, underhåll av befintligt ledningsnät och transformatorstation, luftkablar och vägar.

Övrigt

Länsstyrelsen påpekar att skrivningen på sidan 6 – ”Strandskydd enligt 7 kap. 11 § miljöbalken (1998:808)...” inte stämmer, då 11 § handlar om biotopskydd.

Kommentar

Detta har rättats till.

Länsstyrelsen påpekar att det på sidan 1, kungörelsen av beslut och föreskrifter, bör läggas till att beslutet kungörs enligt 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., samt att det bör anges att det är ortstidning som avses.

Kommentar

Detta har lagts till.

Sollentuna kommun skriver att de ser ett fortsatt löpande samarbete efter reservatsbildandet som en viktig del i arbetet med att utveckla värdena i naturreservaten för biologisk mångfald och för reservatens besökare.

Kommentar

Upplands Väsby kommun anser också att ett fortsatt samarbete med Sollentuna kommun är viktigt för att kunna utveckla reservaten.

Sköldnora förvaltnings AB har synpunkter på hur viltet ska förvaltas inom området och ifrågasätter huruvida det finns mål för hur viltvården ska bedrivas. De anser vidare att det ur naturvårdssynpunkt är viktigt att markägarna i Södra Törnskogens naturreservat, Norra Törnskogen naturreservat och Sköldnora har en samordnad viltvård. Sköldnora påpekar att åkern i dagsläget är utarrenderad och att konventionell spannmålsodling bedrivs där. De framför även att de föredrar ekologisk vallodling och/eller naturbete och att de tidigare framfört önskemål om att bruka åkern i reservatet med ekologiska metoder. Vidare framför de att restriktioner för orienteringstävlingar, hur hundar får rastas, ridsportens utövande och framförande av motorfordon m.m. måste ske delvis för att viltet inte ska stressas.

Kommentar

Kommunstyrelsen har, i mars 2014, beslutat om en viltvårdsplan och viltvårdsinstruktion för det kommunala markinnehavet. Viltvårdsplanen innehåller mål och strategier för kommunens viltvård och viltvårdsinstruktionen är riktad till de viltvårdare som utför uppdraget och innehåller bl.a. krav på kompetens hos viltvårdarna. Viltvården regleras därför inte i reservatets skötselplan. Beslutet innebär att det är den ideella föreningen Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby som har i uppdrag att bedriva all viltvård och skadedjursbekämpning inom det kommunala markinnehavet. Kommunen har tidigare upplåtit delar av det kommunala markinnehavet till olika jakträttsinnehavare. En översyn gjordes med början år 2010 eftersom avtalsvillkoren skiljde sig mellan olika områden och det bedömdes inte vara lämpligt med kommersiell jakt bl.a. av säkerhetsskäl och av hänsyn till det rörliga friluftslivet. Eftersom fastigheten Sköldnora 1:1 ägs av kommunen ska all viltvård i naturreservatet bedrivas i enlighet med viltvårdsplanen.

Kommunen har för avsikt att säga upp nuvarande arrende på åkermarken inom reservatet i syfte att driva vallodling i egen regi samt ha fårbete på omgivande marker.

I reservatsföreskrifterna finns reglerat när det krävs tillstånd för en tävling, ridning har kanaliserats till vissa stigar inom området och det är förbjudet att framföra motorfordon annat än på vägar. Terrängkörningslagen gäller vidare i området på samma sätt som utanför naturreservatet. Under tiden den 1 mars-20 augusti skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt, under den övriga tiden av året skall hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt. Detta framgår av lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter. Någon ytterligare reglering för hundar finns det inte fog för i reservatet.